

Консолидирани пояснителни приложения към годишния финансов отчет

I. Обща информация

Наименование на Групата: „Капман Грийн Енерджи Фонд“ АД, ЕИК 175433155

Съвет на Директорите:

- Красимир Димитров Тодоров–Председател на СД;
- Манол Николаев Бояджиев–Зам.председател на СД;
- „Капман Консулт“ ЕООД чрез управителя му Найден Митков Грозев–Изпълнителен член на СД;
- Васил Николов Петев–член на СД;
- Милен Иванов Николов–член на СД.

Председател: „Капман Консулт“ ЕООД (чрез законния си представител Николай Петков Ялъмов) и от Председателя на СД Красимир Димитров Тодоров, само заедно.

Председател: „Капман Консулт“ ЕООД (чрез законния си представител Найден Митков Грозев) и от Председателя на СД Красимир Димитров Тодоров, само заедно.

Съставител: Анелия Димитрова Трифонова, чрез „Капман Ин“ ЕООД;

Държава на регистрация на дружеството: Република България;

Седалище и адрес на регистрация: Град София, ул.Три уши №8, ет.6;

Обслужващи банки: ТБ ОББ АД, Тексим Банк АД и ЦКБ АД;

Консолидираният финансов отчет е консолидиран финансов отчет на Дружеството-майка и неговите дъщерни дружества.

Предмет на дейност: Дружеството - майка е регистрирано в Република България, с ЕИК 175433155.

Основната му дейност е свързана с дейността на компаниите, които извършват дейност в областта на производството на енергия добивана от възобновяеми енергийни източници, изграждане на вятърни и соларни паркове, малки ВЕЦ, разработване на геотермални енергийни проекти, оползотворяване на биомаса, изграждане на когенерационни инсталации и биогорива, екологично третиране на отпадъците, енергийна ефективност и търговия с вредни емисии.

Дъщерното дружество Солар Логистик е еднолично акционерно дружество, регистрирано по Търговския закон в Агенцията по вписванията с ЕИК 203125790.

Основната му дейност е свързана с инсталиране на соларни панели, включително върху собствени имоти, и последващата им експлоатация; придобиване, управление, оценка и продажба на участия в български и чуждестранни дружества в сферата на възобновяемите източници на енергия; управление на проекти и изработване на програми, свързани с усвояване на грантови финансираня, насочени към производството на енергия от възобновяеми източници, участие в пазари за търговия на суровини и електроенергия от възобновяеми източници, придобиване, управление и продажба на облигации, финансиране на други дружества, в които Групата участва и всякакъв друг вид дейност, незабранена от закона.

Дъщерното дружество Капман Солар Инвест ЕООД е еднолично дружество с ограничена отговорност, регистрирано по Търговския закон в Агенцията по вписванията с ЕИК 201744908. Основната му дейност е свързана с: инвестиране в изграждането на възобновяеми енергийни източници; продажба на изплащане и отдаване под наем на соларни инсталации; всички допълнителни и обслужващи търговски дейности, свързани с продажбата на изплащане и наема/консултански услуги и други;/ търговско представителство на български и чуждестранни лица, посредничество, друга дейност за която няма забрана, постановена със закон.

Дъщерното дружество ФВЕ Рогозен е еднолично дружество с ограничена отговорност, регистрирано по Търговския закон в Агенцията по вписванията с ЕИК 201159737. Основната му дейност е свързана с производството на енергия добивана от възобновяеми енергийни източници, покупка на стоки с цел продажба в първоначален или обработен вид; инженеринг; продажба на стоки от собствено производство; търговско представителство и посредничество; комисионни, спедиционни и превозни сделки; стоков контрол; сделки с интелектуална собственост; покупка, строеж, ремонт или обзавеждане на недвижими имоти с цел продажба и наем; строителство; монтажна дейност и поддръжка и други дейности, които не са забранени от закона.

Дъщерното дружество на Солар Логистик ЕАД - Соларен Парк Летница ЕООД еднолично дружество с ограничена отговорност, регистрирано по Търговския закон в Агенцията по вписванията с ЕИК 201786348. Основната сфера на дейност на „Соларен парк Летница“ ЕООД е експлоатация и поддръжка на ВЕИ, ФВЕЦ с мощност 197 КВт за добив на електричество от слънчева енергия, и нейната реализация на свободния и регулирания енергийни пазари в България. Мощностите са въведени в експлоатация на 11.05.2012 г.

Дъщерното дружество на Солар Логистик ЕАД - Балканенерджи ЕООД е еднолично дружество с ограничена отговорност, регистрирано по Търговския закон в Агенцията по вписванията с ЕИК 201741093. Основната сфера на дейност на „Балканенерджи“ ЕООД е експлоатация и поддръжка на ВЕИ, ФВЕЦ с мощност 197 КВт за добив на електричество от слънчева енергия, и нейната реализация на свободния и регулирания енергийни пазари в България. Мощностите са въведени в експлоатация на 11.05.2012 г.

Групата е публично дружество по смисъла на ЗППЦК.
Групата не е регистрирано като финансова институция.

Дата на консолидирания годишния финансов отчет: 31.12.2020 г.

Текущ период: годината започваща на 01.01.2020 г. и завършваща на 31.12.2020 г.

Предходен период: годината започваща на 01.01.2019 г. и завършваща на 31.12.2019 г.

Дата на одобрение на консолидирания финансов отчет: 20.04.2021 г.

Орган одобрил финансовия отчет: Съвет на директорите.

СТРУКТУРА НА ОСНОВНИЯ КАПИТАЛ

Основният капитал на Дружеството - майка към 31.12.2020 г. е в размер на 13 335 870 лева , разпределени в 13 335 870 броя обикновени безналични поименни акции с номинал 1.00 лев всяка.

Акционерна структура към 31.12.2020 г.:

Акционери по групи	Брой акции	% от капитала
Местни физически лица	870	0,00%
Местни юридически лица	4 040 800	30,30%
Колективни инвестиционни схеми	6 980 750	52,35%
Пенсионноосигурителни фондове	2 313 450	17,35%
Общо	13 335 870	100%

Регулаторна рамка

От 2008 г. с Решение № 789-ПД на Комисия за финансов надзор Групата майка е вписано в регистъра на публичните дружества. С решение на Българска Фондова Борса–София АД емисията акции на Групата е допусната до търговия на регулирания пазар на ценни книжа през 2008 г.

Считано от 14.03.2016 г., емисията акции на Групата майка (ISIN код: BG1100032082) е допусната до търговия на Пазар I, Сегмент „акции“ на MTF SOFIA.

Дейността на Групата се контролира от Комисия за финансов надзор и Българска Фондова Борса АД.

Специфично законодателство, което е приложимо към дейността на Групата е Закона за публично предлагане на ценни книжа и поднормативните му актове и наредбите издадени от Комисията за финансов надзор уреждащи дейността на публичните дружества.

II. База за изготвяне на консолидирания годишния финансов отчет и приложени съществени счетоводни политики

Консолидираният финансов отчет е изготвен съгласно изискванията на българското счетоводно законодателство в националната валута на Република България – български лев.

От 1 януари 1999 г. българският лев е с фиксиран курс към еврото: 1.95583 лева за 1 евро.

Точността на сумите представени в индивидуалния финансов отчет е хиляди български лева.

Настоящият консолидиран финансов отчет е изготвен в съответствие с изискванията на Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Комисията на Европейския съюз. Финансовият отчет е изготвен и в съответствие с изискванията на Международните стандарти за финансово отчитане, публикувани от Международния съвет по счетоводни стандарти. Всички Международни стандарти за финансово отчитане са публикувани от Международния съвет по счетоводни стандарти, в сила за периода на изготвяне на тези и финансови отчети, са приети от Европейския съюз чрез процедура за одобрение, установена от Комисията на Европейския съюз.

Консолидираният финансов отчет е изготвен на принципа – предположение за действащо предприятие, което предполага, че Групата ще продължи дейността си в обозримо бъдеще.

Изготвянето на консолидирания финансов отчет в съответствие с МСФО, изисква употребата на счетоводни приблизителни оценки. Когато е прилагало счетоводната политика, Ръководството се е основавало на собствената си преценка. Елементите на финансовите отчети, чието представяне включва по-висока степен на преценка или субективност, както и тези елементи, за които предположенията и оценките имат значително влияние върху финансовите отчети като цяло, са отделно оповестени.

При прилагане на счетоводна политика със задна дата, при преизчисляване на статии (грешки) със задна дата или когато се прекласифицират статии във финансовите отчети, се представят три отчета за финансово състояние и два от всички други отчети, и свързаните с тях пояснителни приложения.

ИЗЯВЛЕНИЕ ЗА СЪОТВЕТСТВИЕ

Групата води своето текущо счетоводство и изготвя финансовите си отчети в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Комисията на Европейския съюз, в сила на 01 януари 2020 г.

ПРИЛОЖЕНИ СЪЩЕСТВЕНИ СЧЕТОВОДНИ ПОЛИТИКИ

База за изготвяне

Този годишен консолидиран финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните Стандарти за Финансово Отчитане, издадени от Съвета за Международния Счетоводни Стандарти (СМСС) и всички разяснения издадени от Комитета за Разяснения на МСФО, които ефективно са в сила на и от 1 януари 2020 г. и които са приети от Комисията на Европейския съюз.

Консолидираният годишен финансов отчет включва консолидиран отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, консолидиран отчет за финансовото състояние, консолидиран отчет за промените в собствения капитал, консолидиран за паричните потоци, както и пояснителни приложения. Приходи и разходи, с изключение на компоненти на друг всеобхватен доход, се признават в печалбата или загубата. Друг всеобхватен доход се признава в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход и включва елементи на приходи и разходи (включително корекции от прекласификация), които не са признати в печалбата или загубата, както изисква или както е разрешено от МСФО. Корекции от прекласификация са сумите, прекласифицирани в печалба или загуба в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за текущия период, които са били признати в друг всеобхватен доход през текущия и предходни периоди. Транзакции със собствениците на Групата в качеството им на собственици се признават в отчета за промените в собствения капитал.

Групата избира да представи един отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход (или да представи печалбата или загубата и другия всеобхватен доход в два раздела). Разделите се представят

заедно, като този за печалбата или загубата е първи, следван непосредствено от раздела за другия всеобхватен доход.

Групата избира да представя отчета си за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, като при класификацията използва метода „същност на разходите“.

Форматът на отчета за финансовото състояние е базиран на разграничението текущ/нетекущ.

Следните изменения към съществуващи стандарти и нови разяснения, издадени от Съвета за Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС са влезли в сила за текущия отчетен период:

- **Изменения на МСФО 3- Определение за бизнес** - (издадени на 22 октомври 2018 г. и в сила за придобивания от началото на годишния отчетен период, който започва на или след 1 януари 2020 г.)
- **Изменения на МСС 1 „Представяне на финансови отчети“: Класификация на краткосрочни и дългосрочни задължения** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2020 г.)
- **Изменения в МСС 1 и МСС 8: Определяне на същественост** (издадени на 31 октомври 2018г.), в сила от 1 януари 2020 г.
- **Изменения в концептуалната рамка за финансово отчитане** (издадени на 29 март 2018 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г.);
- **Определение за същественост - Изменения на МСС 1 и МСС 8** (издадени на 31 октомври 2018 г. и в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г.);

Няма други стандарти, които се очаква да имат значително въздействие върху Групата през настоящия или бъдещ отчетен период, както и върху транзакциите в обзиримо бъдеще.

Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия годишен финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

- **МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки** (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – Европейската комисия е взела решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт;
- **МСФО 17 Застрахователни договори** - (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021)
- **Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия** - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал);

Към датата на този годишен индивидуален финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2020 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Дружеството. Не се очаква те да имат съществен ефект върху финансовите отчети на Групата. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Групата през първия период, започващ след датата на влизането им в сила.

Към датата на одобрение на този финансов отчет са публикувани нови стандарти, изменения и разяснения към съществуващи вече стандарти, но не са влезли в сила или не са приети от ЕС за финансовата година, започваща на 1 януари 2019 г., и не са били приложени от по-ранна дата от Групата. Не се очаква те да имат съществен ефект върху финансовите отчети на Групата. Ръководството очаква всички стандарти и изменения да бъдат приети в счетоводната политика на Групата през първия период, започващ след датата на влизането им в сила.

Промени в резултат на МСФО 16 нямат ефект върху индивидуалния отчет на Групата.

Минимална сравнителна информация

С изключение на случаите, когато МСФО разрешават или изискват друго, Групата представя сравнителна информация по отношение на предходен период за всички суми, отчетени във финансовите отчети за текущия период.

Групата представя като минимум два отчета за финансовото състояние, два отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход, два отделни отчета за печалбата или загубата (ако се представят такива), два отчета за паричните потоци и два отчета за промените в собствения капитал и свързаните с тях пояснителни приложения.

Когато текстовата описателна информация, съдържаща се във финансовите отчети за предходния/предходните период(и), продължава да бъде актуална и за текущия период се прави връзка с предходния, особено когато това е свързано с несигурности, приблизителни оценки, провизии или обезценки.

Бази за оценяване, използвани при изготвянето на финансовите отчети

Финансовият отчет е изготвен на базата на историческата цена, с изключение на определени имоти и финансови инструменти, които се отчитат по преоценена стойност или справедлива стойност в края на всеки отчетен период, както е обяснено в счетоводната политика по-долу.

Историческата цена обикновено се базира на справедливата стойност на възнаграждението, което е дължимо (договорено) при замяна на стоки и услуги.

Справедлива стойност е цената, която би била получена при продажба на актив или платена при прехвърлянето на задължение при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване, независимо от това дали тази цена е пряко наблюдавана или оценява като се използва друга техника за оценка. При определяне на справедливата стойност на един актив или пасив, Групата взема под внимание характеристиките на актив или пасив, така, както участниците на пазара биха взели тези характеристики предвид при ценообразуването на актива или пасива към датата на оценяване. Справедлива стойност за измерване и/или оповестяване в този финансов отчет, се определя на такава база, с изключение на базата на акции, платежни операции, които са в обхвата на МСФО 2, лизингови сделки, които са в обхвата на МСС 17, и измервания, които имат някои прилики със справедлива стойност, но не са по справедлива стойност, като нетна реализируема стойност в МСС 2 или стойност в употреба в МСС 36.

Прилагането на справедлива стойност е подробно оповестено раздел „Определяне на справедлива стойност“.

Критични счетоводни преценки

При прилагането на счетоводните политики на Групата, които са описани в бележките в настоящото приложение, Ръководството на Групата е длъжно да прави преценки, приблизителни оценки и предположения за балансовата стойност на активите и пасивите, които не са лесно видими от други източници. Преценките и свързаните с тях предположения се базират на историческия опит и други фактори, които се считат за подходящи. Действителните резултати могат да се различават от тези оценки.

Преценките и основните предположения се преглеждат на текуща база. Преработените счетоводни оценки се признават в периода, в който оценката е преразгледана, ако прегледа засяга само този период, или в периода на преразглеждането и бъдещи периоди, ако прегледите засягат както текущия и бъдещите периоди.

Критичните счетоводни преценки са подробно оповестени в раздел „Критични счетоводни преценки и приблизителни оценки“.

Оповестявания за комплекта финансови отчети

Пълния комплект финансови отчети, включва следните компоненти:

- Консолидиран годишен отчет за финансовото състояние към края на периода;
- Консолидиран отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода;
- Консолидиран отчет за промените в собствения капитал за периода;
- Консолидиран отчет за паричните потоци за периода;
- пояснителни приложения, представляващи обобщение на по-важните счетоводни политики и друга пояснителна информация, сравнителна информация по отношение на предходния период и

Представят се с еднакво значение всички финансови отчети в пълен комплект от финансови отчети.

Ръководството избира да представи един отчет за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход. Ръководството е избрало да представи компонентите на другия всеобхватен доход преди свързаните данъчни ефекти. Данъкът между компонентите е разпределен между тези, които биха могли впоследствие да бъдат прекласифицирани в раздела на печалбата или загубата, и тези, които няма впоследствие да бъдат прекласифицирани в този раздел.

Консолидация

Консолидираният финансов отчет включва финансовите отчети на Групата, изготвени към 31 декември 2020 г. Дъщерните дружества се консолидират напълно от датата на придобиване, представляваща датата, на която Групата получава контрол и продължават да се консолидират до датата, когато този контрол престане да съществува. Финансовите отчети на дъщерните дружества се изготвят за същия отчетен период, както този на компанията-майка, и при прилагането на еднакви счетоводни политики. Всички вътрешногрупови салда, операции, както и нереализирани печалби и загуби, които са резултат от вътрешногрупови сделки и дивиденди се елиминират изцяло.

Дъщерни предприятия

Дъщерните предприятия са всички предприятия (включително предприятия със специално предназначение), в които Групата притежава повече от половината от акциите с право на глас, и върху чиято дейност може да упражнява контрол.

Консолидацията се преустановява при загуба на ефективен контрол върху дъщерното предприятие.

Допустимо алтернативно третиране

В определени случаи, МСФО позволява повече от едно възможно счетоводно третиране на определена сделка или събитие. Лицата, изготвящи финансовите отчети, трябва да изберат това третиране, което най-точно съответства на дейността на Групата.

Съгласно МСС 8, от Групата се изисква да подбере и да прилага своите счетоводни политики последователно за подобните сделки и/или за други събития и условия, освен когато даден МСФО конкретно изисква или позволява категоризация на позициите, за които могат да са подходящи различни политики. Когато даден МСФО изисква или позволява такава категоризация, за всяка една отделна категория се подбира и последователно се прилага най-подходящата счетоводна политика. Поради това, след като вече е избрано някое от алтернативните третираня, то се превръща в счетоводна политика и се прилага последователно. Промени по счетоводната политика се извършват само когато това се изисква по силата на стандарт или тълкуване, или ако, в резултат на промяната, въпросните финансови отчети ще предоставят по-надеждна и релевантна информация.

Когато МСФО дава възможност за избор, Групата възприема едно от възможните третираня, а именно това, което е най-подходящо за обстоятелствата, в които се намира.

Финансов обзор от ръководството

В допълнение към финансовите отчети, Групата представя консолидиран доклад за дейността. В МСФО няма изискване да се представя такава информация, макар че параграф 13 от МСС 1 съдържа кратко описание на това, което може да бъде включено в един консолидиран доклад. През декември 2011 г. Съветът по международни счетоводни стандарти (СМСС) издаде МСФО Изложение за практиката—*Коментар на ръководството*, който очертава една широка, необвързваща рамка за представянето на коментара на Ръководството във връзка с финансовите отчети, изготвени в съответствие с МСФО. Ако Групата реши да следва указанията, съдържащи се в *Изложението за практиката*, то Ръководството се насърчава да обясни степента, в която е било следвано *Изложението за практиката*. Изявлението за съответствие с *Изложението за практиката* се допуска само, ако въпросното *Изложение* е било следвано изцяло.

Съдържанието на финансовия обзор от Ръководството се определя от местни изисквания на пазара и от въпросите, които са специфични за дадена юрисдикция. Поради това, Групата не е представило финансов обзор от Ръководството, а консолидира доклад за дейността.

ПРИЗНАВАНЕ НА ПРИХОД

Приходи от договори с клиенти

Договор е съглашение между две или повече страни, което създава права и задължения за страните по него. Клиент е страна, която е сключила договор с Групата да получи стоки или услуги, които са продукция от обичайната дейност на Групата, в замяна на възнаграждение.

Групата признава приходи, да са отрази прехвърлянето на обещаните с договора стоки или услуги на клиенти, в размер, който отразява възнаграждението, на което Групата очаква да има право в замяна на прехвърлените стоки или услуги.

Прехвърлянето на стоките или услугите се основава на концепцията за прехвърляне на контрола върху тях, способността да се ръководи използването на актива и да се получават по същество всички останали ползи от него. Контролът включва и способността за предотвратяване на това други дружества да ръководят използването на актива и получаването на ползи от него.

Приходите от договори с клиенти се признават, както следва:

- в течение на времето по начин, който отразява извършаната от Групата работа по договора;
- в определен момент, когато се прехвърля контролът върху стоките или услугите на клиента.

Приходите от договори с клиенти се признават на база 5-етапен модел за признаване, представен по-долу, като разграничение се прави в следните две насоки според момента на удовлетворяване на задължението за изпълнение:

- задължение за изпълнение (прехвърляне на контрол) в течение на времето – в този случай приходите се признават постепенно, следвайки степента на прехвърляне на контрола върху стоките или услугите на клиента;

- задължение за изпълнение, удовлетворено (прехвърлен контрол) в определен момент – клиентът получава контрол върху стоките или услугите в определено време и приходите се признават изцяло наведнъж.

5-етапният модел за признаване на приходи от договори с клиенти включва следните етапи:

- Етап 1 – идентифициране на договора – договор с клиент се отчита, когато са изпълнени всички от следните критерии:

- договорът е одобрен от страните по него;
- могат да бъдат идентифицирани правата на всяка от страните по договора по отношение на стоките или услугите, които се прехвърлят;
- могат да бъдат идентифицирани условията на плащане за стоките или услугите, които трябва да бъдат прехвърлени;
- договорът има търговска същност;
- има вероятност Групата да получи възнаграждението, на което то има право в замяна на стоките или услугите, които ще бъдат прехвърлени на клиента.

Ако не бъдат изпълнени всички от посочените по-горе критерии, договорът не се отчита в съответствие с изискванията на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти.

Когато даден договор с клиент не отговаря на горните критерии и Групата получава възнаграждение от клиента, то признава полученото възнаграждение като приход само когато е настъпило някое от следните събития:

- Групата няма оставащи задължения за прехвърляне на стоки или услуги към клиента и е получило цялото или почти цялото от обещаното от клиента възнаграждение, което не подлежи на възстановяване;
- договорът е прекратен и полученото възнаграждение не подлежи на възстановяване.

Групата признава полученото възнаграждение като пасив, докато настъпи едно от събитията, посочени по-горе или докато критериите за признаване, изброени по-горе, бъдат изпълнени.

- Етап 2 – идентифициране на задължения за изпълнение – при влизане в сила на договора Групата оценява стоките или услугите, обещани по договора с клиент, и определя като задължение за изпълнение всяко обещание да прехвърли на клиента или:

- стока или услуга (или набор от стоки или услуги), която е отделна;
- поредица от отделни стоки или услуги, които по същество са еднакви и имат същия модел на прехвърляне на клиента.

- Етап 3 – определяне на цената на сделката – при определяне на цената на сделката Групата взема предвид условията на договора и обичайните си търговски практики. Цената на сделката е размерът на

възнаграждението, на който Групата очаква да има право в замяна на прехвърлянето на клиента на обещаните стоки или услуги, с изключение на сумите, събрани от името на трети страни (например данък върху добавената стойност). Обещаното в договора с клиента възнаграждение може да включва фиксирани суми, променливи суми, или и двете.

- **Етап 4 – разпределяне на цената на сделката към задълженията за изпълнение – цената на сделката се разпределя към всяко задължение за изпълнение (или към всяка отделна стока или услуга) в размер, който отразява сумата на възнаграждението, на което Групата очаква да има право в замяна на прехвърлянето на обещаните стоки или услуги на клиента. Разпределянето на цената на сделката се извършва на въз основа на относителна единична продажна цена на всяка отделна стока или услуга.**

- **Етап 5 – признаване на прихода, когато (или докато) Групата удовлетвори или удовлетворява задължението за изпълнение – приходът се признава, когато (или докато) Групата удовлетвори задължението за изпълнение, като прехвърли стоките или услугите на клиента. Те се считат за прехвърлени на клиента, когато той получи контрол върху тях. За всяка задължение за изпълнение се определя при влизането в сила на договора, дали то удовлетворява задължението за изпълнение с течение на времето или към определен момент във времето.**

Групата прехвърля контрола върху стока или услуга с течение на времето и признава приходи с течение на времето, ако е спазен един от следните критерии:

- клиентът едновременно получава и консумира ползите, получени от дейността на Групата в хода на изпълнение на тези дейности – това най-често са рутинни и повтарящи се услуги;

- в резултат на дейността на Групата се създава или подобрява актив, който клиентът контролира в хода на създаването или подобряването на актива – това най-често е строителство на сгради или незавършено производство, върху което клиента може да има контрол;

- в резултат на дейността на Групата не се създава актив с алтернативна употреба за Групата и то разполага с обвързващо право да получи плащане за извършената към съответната дата дейност – това най-често е създаване на специализиран актив, който може да бъде ползван единствено от клиента.

Такси за обслужване

Таксите за обслужване се признават през периода на договора за обслужване.

РАЗХОДИ

Групата отчита текущо разходите за дейността по икономически елементи и след това ги отнася по функционално предназначение с цел формиране размера на разходите по направления и дейности. Признаването на разходи за текущия период се извършва при начисляване на съответстващите им приходи. Разходите се отчитат на принципа „текущо начисляване“. Оценяват се по справедливата стойност на платеното или на предстоящото за плащане.

Общи и административни разходи

Тази разходна категория включва всички разходи от общ и административен характер.

Разходи за постигане и изпълнение на договор с клиент

Групата признава като актив допълнителните разходи за постигането на договор с клиент, само ако Групата очаква тези разходи да му бъдат възстановени. Това са разходите, които Групата прави за постигане на договор с клиент, които то не би направило ако договора не беше факт. Ако разходите за постигане на договор не отговарят на посочените условия, те се признават като разход в момента на тяхното възникване.

Ако разходите, направени при изпълнението на договор с клиент, не попадат в обхвата МСС 2, МСС 16, МСС 38, МСС 40, МСС 41, Групата признава актив от разходите, направени за изпълнение на договор, само ако тези разходи отговарят на всеки един от следните критерии:

- разходите се отнасят пряко към даден договор или към очакван договор, който Групата може да идентифицира конкретно;

- разходите създават или подобряват ресурсите на Групата, които ще бъдат използвани за удовлетворяване в бъдеще (или за продължаване на удовлетворяването) на задължения за изпълнение;

- очаква се разходите да бъдат възстановени.

Активите, признати в съответствие с горните текстове, се амортизират на систематична база, която съответства на прехвърлянето към клиента на стоките или услугите, за които се отнася активът.

Групата признава загуба от обезценка на подобни активи, до степента в която балансовата стойност на подобен актив превишава:

- остатъчния размер на възнаграждението, което Групата очаква да получи в замяна на стоките или услугите, за които се отнася активът;
- разходите, които са пряко свързани с предоставянето на тези стоки или услуги и които не са били признати като разходи.

Разходи за обезценка

Групата извършва периодично поне веднъж към датата на финансовия отчет прегледи за наличие/отсъствие на условия за обезценка на финансовите и нефинансовите си активи. Разходите от обезценка на активите се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход като разходи от дейността в статиите „разходи за обезценки на нефинансови активи“ и „нетни загуби/печалби от обезценка на финансови активи“. Принципите на обезценка са подробно разяснени в пояснителните бележки към съответните групи от активи.

Финансови приходи и разходи

Финансовите приходи включват приходи от лихви по инвестирани средства (включително инвестиции, на разположение за продажба), приходи от дивиденди, печалба от продажба на финансови активи на разположение за продажба, промени в справедливата стойност на финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата, печалба от операции в чуждестранна валута, признати като печалби и загуби. Приход от лихви се признава в момента на начисляването му по метода на ефективната лихва. Приход от дивиденди се признава на датата, на която е установено правото на Групата да получи плащането, която в случая на котиран ценни книжа е датата, след която акциите стават без право на получаване на последния дивидент.

Към разходите за дейността се отнасят и финансови разходи, които Групата отчита и които са свързани с обичайната дейност. Принципът на начисление се отнася до финансовите разходи, така както се отнася до всички други компоненти на отчета за доходите. Те включват и всички обезценки на финансови активи.

Финансови разходи включват разходи за лихви по заеми, загуби от операции в чуждестранна валута, промени в справедливата стойност на финансови активи отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата и загуби от хеджингови инструменти, които се признават като печалба или загуба. Всички разходи по платими лихви по заеми се признават като печалба или загуба, като се използва метода на ефективния лихвен процент. Разходи по заеми, които не могат да се отнесат пряко към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията актив, се признават в печалби и загуби, като се използва метода на ефективния лихвен процент.

Печалби и загуби от курсови разлики се представят на нетна база във финансовите отчети.

ПЕЧАЛБИ ИЛИ ЗАГУБИ ЗА ПЕРИОДА

Всички приходни и разходни статии, признати за периода, се включат в печалба или загуба, освен ако стандарт или разяснение от МСФО изискват друго.

Печалба или загуба е общата сума на приходите минус разходите, като се изключват компонентите на друг всеобхватен доход.

Имоти, машини, съоръжения и оборудване

Като имоти, машини, съоръжения и оборудване се отчитат активи, които отговарят на критериите на МСС 16 и имат стойност при придобиването равна или по-висока от 700.00 лв. Активите, които имат стойност по-ниска от посочената се отчитат като текущи разходи за периода на придобиване в съответствие с одобрената счетоводна политика.

Всеки имот, машина, съоръжение и оборудване се оценява при придобиването му по цена на придобиване определена в съответствие с изискванията на МСС 16.

Групата е приело да отчита имотите, машините и съоръженията в съответствие с МСС 16 по цена на придобиване без всички натрупани амортизационни отчисления и натрупана загуба от обезценка.

Последващите разходи се прибавят към балансовата стойност на актива или се отчитат като отделен актив, само когато се очаква, че Групата ще получи бъдещи икономически изгоди свързани с употребата на този актив и когато отчетната им стойност може да бъде достоверно определена. Разходите за текущото обслужване на имоти, машини, съоръжения и оборудване се отчитат като текущи за периода.

Балансовата стойност на даден имот, машина, съоръжение или оборудване се отписва: при продажба на актива; когато не се очакват никакви други икономически изгоди от използването на актива или при освобождаване от актива;

Печалбата или загубата, възникваща от отписването на имот, машина, съоръжение или оборудване се включват в печалбата или загубата към датата на отписване. Тези печалби и загуби се определят като се съпоставят постъпленията с балансовата стойност и се отчитат в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход на отделен ред.

Освобождаване от актив от имоти, машини, съоръжения и оборудване може да настъпи по различен начин (например чрез продажба, сключване на финансов лизинг или чрез дарения). При определяне датата на освобождаване от актива, Групата прилага критериите на МСС 18 за признаване на приход от продажбата на стоки. МСС 17 се прилага към изваждане от употреба чрез продажба и обратен лизинг.

Дълготрайните материални активи се амортизират по линейния метод за периода на очаквания полезен живот, определен към момента на придобиване на актива. Амортизацията на активите започва от момента, в който те са налични в Групата, на мястото и състоянието, необходими за експлоатацията им по начина предвиден от Ръководството. Амортизацията на активите се преустановява на по-ранната от двете дати: датата, на която са класифицирани като държани за продажба съгласно МСФО 5; или датата на отписване на активите;

Амортизацията не се преустановява в периоди на престой или изваждане от активна употреба.

Средният полезен живот в години за основните групи дълготрайни материални активи, е както следва:

Сгради	4% линейна база
Машини и оборудване	1% и 30% линейна база
Съоръжения	4% и 5% линейна база
Компютърна техника	50% линейна база
Други активи	15% линейна база

Остатъчната стойност и полезният живот на активите се преразглеждат и ако е необходимо, се правят съответни корекции към всяка дата на отчета за финансовото състояние.

Когато балансовата стойност е по-висока от възстановимата стойност, имотите, машините, съоръженията и оборудването се отчитат по тяхната възстановима стойност.

Инвестиционни имоти

Като инвестиционни имоти се отчитат земи и/или сгради, които се държат с цел получаване на приходи от наем или за увеличаване стойността на капитала.

Като инвестиционни имоти се отчитат и имоти, които се изграждат или разработват за бъдещо използване като инвестиционен имот.

Групата оценява справедливата стойност на инвестиционния имот за целите на оповестяването като за целта използва оценки от независими оценители. Справедливите стойности на притежаваните Инвестиционни имоти са оповестени в раздел „Оценяване по справедлива стойност“.

След първоначалното признаване, Групата използва модела на справедливата стойност за последваща оценка на инвестиционните си имоти. Печалбата или загубата, възникваща от промяна в справедливата стойност на инвестиционния имот, се включва в печалбата или загубата за периода, в който възниква.

Групата оценява справедливата стойност на инвестиционен имот в съответствие с МСФО 13 и отразява, наред с други неща, дохода от наеми, от настоящи лизингови договори и другите допускания на пазарните участници при определянето на цената на инвестиционния имот при актуални пазарни условия.

При определянето на справедливата стойност на инвестиционен имот се избягва двойното отчитане на активи или пасиви, които са признати като отделни активи или пасиви.

Когато се очаква, че настоящата стойност на неговите плащания, отнасящи се за инвестиционен имот (различни от плащанията, отнасящи се за признати финансови пасиви), ще надхвърлят настоящата стойност на съответните парични постъпления, се използва МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи, за да се определи дали Групата признава пасива и как оценява всеки такъв пасив.

В изключителни случаи може да е налице ясно доказателство, че справедливата стойност не може да бъде надеждно оценена на непрекъснатата основа поради не активен пазар за сравними имоти. Това се допуска за

придобити нови или прекласифицирани от ползвани в дейността имоти. При наличие на явна несигурност този инвестиционен имот се представя като се използва модела на цената на придобиване.

Когато справедливата стойност на инвестиционен имот в процес на строителство не е надеждно определима, но се очаква справедливата стойност на имота да бъде надеждно определима, след приключване на строителството, в процеса на строителството този инвестиционен имот се оценява по себестойност. Това продължава докато или неговата справедлива стойност стане надеждно определима или строителството бъде завършено (по-ранната от двете дати).

Ръководството се съобразява с ограничението, че ако е оценило инвестиционен имот в процес на строителство по справедлива стойност, не може да заключи, че справедливата стойност на завършения инвестиционен имот не може да се определи надеждно.

Инвестиционните имоти се отписват при освобождаването или когато трайно се извадят от употреба и от тяхното освобождаване не се очаква никаква бъдеща полза.

Печалбите и загубите от изваждане от употреба или освобождаване от инвестиционен имот, се определят като разлика между нетните постъпления от освобождаването и балансовата сума на актива и се признават в отчета за печалбата или загубата и другия всеобхватен доход за периода на изваждане от употреба или освобождаване.

Нематериални активи

Положителна репутация

Положителната репутация, възникваща в бизнес комбинация, първоначално се оценява по цена на придобиване, която представлява превишението на сбора на стойността на прехвърлената престация (определена по справедлива стойност), размера на всички неконтролиращи участия в придобитото предприятие, и на справедливата стойност към датата на придобиване на държаното преди капиталово участие на Групата в придобиването предприятие (ако бизнес комбинацията се постига на етапи), над нетната сума към датата на придобиване на съществуващите и придобити разграничими активи и поети пасиви.

Групата оценява разграничимите придобити активи и поети пасиви по техните справедливи стойности към датата на придобиването.

Датата на придобиването при бизнес комбинация се определя като тази дата, на която Групата ефективно получава контрол над придобиваното дружество.

След първоначалното признаване, придобитата в бизнес комбинация репутация се отчита по цена на придобиване минус акумулираните загуби от обезценки. Репутацията не се амортизира.

Отделно придобит нематериален актив

При първоначално признаване, отделно придобитите нематериални активи се отчитат по цена на придобиване. Цената на придобиване на всеки отделно придобит нематериален актив се състои от покупната му цена, включително вносните мита и невъзстановимите данъци върху покупката, след приспадане на търговските отстъпки и всички свързани разходи за подготовката на актива за неговото използване по предназначение.

След първоначалното признаване на отделно придобит нематериален актив той се отчита по цена на придобиване, намалена с начислените амортизации и натрупаната загуба от обезценка. Полезният живот и амортизационният метод се преразглеждат в края на всеки отчетен период спрямо ефекта от промяна в приблизителната оценка, ако има такава и то в перспектива.

Нематериален актив се отписва при изваждането му от употреба или когато не се очакват бъдещи икономически ползи от неговото използване или изваждането му от употреба. Печалбата или загубата, произтичащи от отписването на нематериален актив, се определя като разлика между нетните приходи от изваждането му от употреба и балансовата стойност на актива, разликата се признава в печалбата или загубата, при изваждането на актива от употреба.

Амортизация

За нематериалните активи с ограничен полезен живот амортизацията се изчислява така, че да се отпише стойността на актива минус предполагаемата му остатъчна стойност за времето на полезният му икономически живот както следва:

Други

15% линейна база